

ISBN: 978-605-7949-24-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 112

Kırk Soruda Dizisi

Editör

Aykut Ertuğrul

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Şubat 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /

İstanbul Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

40 Soruda Türk Sineması

HAZIRLAYAN
MESUT BOSTAN

KETEBE

Mesut Bostan

1983 yılında Balıkesir’de doğdu. Boğaziçi Üniversite’sinde mühendislik okudu. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nde yüksek lisansını tamamladı. Hâlen Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde 1960’lı yılların Türk sinemasını konu olan doktora tezini hazırlamaktadır. İlgili alanları Türk sineması sosyolojisi, sinemada popülist söylem ve Türkiye’de İslamcılık düşüncesi ile sinema ilişkisidir.

İçindekiler

Önsöz.....	13
------------	----

Erken Sinema

Muzaffer Musab Yılmaz

1. Türk sinemasının kökenleri nelere dayanır? Geleneksel sanatların Türk sinemasının oluşumunda etkisi var mıdır? Karagöz oyunu Türk sinemasının atası mıdır? 21

Barış Saydam

2. İlk Türk filmi meselesi nedir? Türkiye’de çekilen erken dönem filmler nelerdir? Bunların Türk sinemasının oluşumuna katkısı nedir? 25

Yalçın Lüleci

3. Merkez Ordu Sinema Dairesi (MOSD) nedir? Devlet bu daireyi neden kurmuş ve sonrasında neden kapatmıştır?..... 30

Ali Özuyar

4. Sessiz dönem Türk sinemasının genel özellikleri nelerdir? Türk sinemasının görsel estetiğinin oluşumunda nasıl bir rolü vardır? Sesin gelişi Türk sinemasında nasıl bir etki yaratmıştır? 34

Eyüp Al

5. Muhsin Ertuğrul kimdir? Türk sinemasının gelişimine nasıl bir katkısı olmuştur? Türk sinemasında tiyatro etkisi nasıldır? 39

Popüler Sinema

Hasanali Yıldırım

6. Yeşilçam nedir? Bir sinema tarzı mıdır? Yoksa endüstrinin genel adı mıdır? Yeşilçam Türk sinemasını kapsar mı? 47

Nezih Erdoğan

7. Yeşilçam estetiğinin temel ilkeleri nelerdir? Bu estetiğin oluşumuna hangi kaynaklar etki etmiştir? 52

Tunç Yıldırım

8. Yeşilçam furyası nedir? Yeşilçam sineması tür mantığı nasıl işler? Temel türler nelerdir? 57

Hakan Gök

9. Muharrem Gürses sineması nasıl bir sinemadır? Mısır filmlerinin bu sinemaya etkisi ne ölçüde olmuştur? Muharrem Gürses filmlerini Yeşilçam melodramlarının atası saymak doğru mudur? 62

Erhan Tuncer

10. Yeşilçam sinemasında senaryo yazma pratiği nasıldı? Bülent Oran, Safa Önal, Sadık Şendil gibi Yeşilçam senaristleri nasıl bir toplumsal kökenden geliyordu? Onları etkileyen kültürel kaynaklar nelerdi? 67

Ömer Osmanoğlu

11. Yeşilçam sinemasının İstanbul'la ilişkisi nedir? Yeşilçam'a "İstanbul sineması" adı verilebilir mi? Yeşilçam'dan İstanbul'u çıkarırsak ne kalır?..... 71

Bahar Öztürk

12. Yeşilçam kadın yıldızlar üzerinden ne tür bir temsil politikası geliştirir? Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit ve Fatma Girik gibi yıldızların ortaya koydukları oyuncu personaları bu temsilde ne tür farklılıklar yaratır? Günümüze bakıldığında yükselen yıldız tipolojisi nedir? 81

Koray Sevindi

13. Yeşilçam anlatısında jönlerin rolü nedir? Ayhan Işık, Cüneyt Arkın ve Yılmaz Güney'in oyuncu personaları neleri temsil eder? Günümüzde ne tür jön çeşitlemeleri vardır?..... 85

Döndü Toker

14. Yeşilçam'da “şarkıcı filmler” nasıl bir yer tutar? Türk sinemasının müzikle ilişkisi nasıldır?..... 89

Hakan Arslanbenzer

15. Osman Seden Türk sinemasına ne getirdi? Hollywood formlarını nasıl kullandı? Nasıl bir sinema ortaya koydu? 93

Tuba Deniz

16. Ertem Eğilmez sinemasının kaynakları nelerdir? Eğilmez'in öncülüğünü yaptığı Arzu Film ekolünün Türk sinemasındaki yeri nedir? Bugün bu sinemanın etkilerini herhangi bir kültür ürününde görüyor muyuz? 96

Ali Can Demiral

17. Türkiye'de sinema ve din ilişkisi nasıldır? Türk sinemasının dine bakışı ne şekildedir? Türk sinemasında “dini filmlerin” özellikleri nelerdir? 103

Oğuzhan Ersümer

18. Yavuz Turgul sineması Türk sinemasında ne tür bir damar teşkil eder? *Eşkîya*'nın Türk sinemasındaki kökenleri nelere

dayanır? Akıl ve sezgi meselesinin Turgul filmlerindeki işleniş biçimi ve anlamı nedir? Turgul sinemasının günümüz sineması açısından ortaya koyduğu imkânlar nelerdir? 108

Erkan Şimşek

19. *Babam ve Oğlum*'un yeni dönemde Türk sinemasında başardığı şey nedir? Çağan Irmak sinemasının ve dizilerinin Yeşilçam anlatısı ile nasıl bir bağı var? Bu sinema tarzının günümüz sinemasına etkisi, getirdiği imkân ve sorunlar nelerdir? 113

Ferhat Eroğlu

20. *Turist Ömer* ve *İnek Şaban*'dan *Recep İvedik*'e Türk sinemasında serseri karakterler ne şekilde evrim geçirmiştir? Bu karakterlerin Türk sinemasının yaygın tüketiliş biçimiyle ilişkisi nedir? Bu durum popüler sinemanın ideolojik yapılanmasına dair bize ne söyler? 118

Silvan Alpoğuz

21. 2000 sonrası televizyon dizileri Yeşilçam anlatısını nasıl kullandı? Bu dizilerin sinema üzerinde nasıl bir etkisi oldu? Türk sineması için televizyon nasıl bir mecra? 122

Klasik Sinema

İhsan Kabil

22. Türk sinemasında gerçekçilik eğilimi nedir? Neorealizm'den Üçüncü Sinema'ya sinema akımları klasik Türk sinemasını nasıl etkilemiştir? 131

Mücahit Gündoğdu

23. Metin Erksan kimdir? Sinemasının özellikleri nelerdir? Türk sinemasını nasıl etkilemiştir? 134

Ayşe Yılmaz

24. Lütü Akad sinemada ne yapmaya çalıştı? Akad'ın sinemada biçim meselesine yaklaşımı nasıldır? Akad'ın "folklorik imgelemi" Türk sinemasını nasıl etkilemiştir?..... 141

Tuğba Kozan

25. Halit Refiğ kimdir? Refiğ'in Türk sinemasına teorik ve pratik katkısı nedir? Refiğ sinemasındaki aydın-toplum karşıtlığı bize Türk sineması hakkında ne anlatır? 146

Cihan Aktaş

26. Vedat Türkali'nin senaryosunu yazdığı filmlerin Türk sinemasındaki yeri nedir? Türkali'nin Yeşilçam Dedikleri Türkiye romanında Yeşilçam'a dair çizgi manzara nasıldır? Türkali'nin sinemacı ve romancı kimlikleri arasında etkileşim ne şekildedir?..... 152

Aybala Hilâl Yüksel

27. Atıf Yılmaz'ın Yeşilçam sineması ile ilişkisi nasıldır? Onun sinemasının yıllar boyunca geçirdiği dönüşümün uğrak noktaları nelerdir? Türk sinemasında bir Atıf Yılmaz geleneğinden söz edilebilir mi? 158

Öner Buçukçu

28. Ayşe Şasa'nın Türk sinemasının anlaşılması açısından önemi nedir? Şasa'nın sinema serüvenindeki düşünsel uğraklar nelerdir? Onun miras bıraktığı sinema düşüncesi günümüz Türk sineması açısından nasıl bir imkânı ifade eder? 162

Halil İbrahim Gürel

29. Klasik Türk sinemasında edebiyatın rolü nedir? Kemal Tahir, Orhan Kemal ve Yaşar Kemal gibi romancılar klasik Türk sinemasını nasıl etkilemiştir?..... 167